

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

ul. Piotrkowska 120

90-006 Łódź

Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12

E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-61- 20/08/AK

Łódź, dnia 18 czerwca 2008 r.

DECYZJA Nr RŁO 30/2008

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. Nr 171, poz. 1206) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Jadwidze Gapys i Krzysztofowi Jagiełło, prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą „MARMARA” Biuro Podróży s.c., ul. Piotrkowska 92, 90-103 Łódź,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę **praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, poprzez stosowanie we wzorcu umowy pn.: „WARUNKI UCZESTNICTWA W IMPREZACH TURYSTYCZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ BIURO PODRÓŻY „MARMARA” postanowień umownych o treści:

- „Wzrost cen o więcej niż 10% wartości imprezy upoważnia uczestnika do rezygnacji z imprezy pod warunkiem pisemnego powiadomienia o tym fakcie B.P. „MARMARA” nie później niż w ciągu 3 dni od dnia otrzymania informacji o konieczności dopłaty. Uiszczenie opłaty oznacza zgodę na proponowaną cenę imprezy. Wzrost cen do 10% wartości imprezy uzasadnione przyczynami (pkt 4.5) nie stanowi zmiany istotnych warunków Umowy i nie daje Klientowi podstawy do odstąpienia od Umowy.”,
- „B.P. „MARMARA” zastrzega sobie prawo do odwołania imprezy z przyczyn od niego niezależnych (decyzje władz państwowych, działanie sił wyższych, zamieszek, strajki, itp.). Uczestnik otrzymuje z tego tytułu zwrot pełnej wpłaty, natomiast nie przysługuje mu odszkodowanie.”,
- „W przypadku rezygnacji z przyczyn nieleżących po stronie B.P. „MARMARA”, a to z powodu:
 - odmowy wydania paszportu lub wizy

- braku dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy
- niedotrzymania określonych w Umowie terminów płatności
- nieprzybycia na miejsce zbiórki
- choroby i innych przypadków losowych
- uniemożliwienia przekroczenia granicy przez służby graniczne, itp.

osobie która dokonała wpłaty zwraca się wpłaconą kwotą po potrąceniu kary umownej w wysokości uzależnionej od daty rezygnacji i wynoszącej:

- rezygnacja na więcej niż 30 dni przed rozpoczęciem imprezy 100 zł od osoby
- od 30 do 22 dni – 25% ceny imprezy
- od 21 do 15 dni – 50% ceny imprezy
- od 14 do 4 dni – 75% ceny imprezy
- rezygnacja poniżej 4 dni przed rozpoczęciem imprezy, w dniu rozpoczęcia imprezy lub nie stawienia się na zbiórkę – 100% ceny imprezy,
- „Jeżeli reklamacja nie odniosła skutku może być zgłoszona na piśmie (z określeniem roszczeń) w terminie 7 dni od daty zakończenia imprezy.”,
- „B.P. „MARMARA” nie ma obowiązku zwrotu wartości świadczeń, niewykorzystanych z przyczyn leżących po stronie uczestnika.”,

i przyjęciu zobowiązania Jadwigi Gapys i Krzysztofa Jagiełło, prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą „MARMARA” Biuro Podróży s.c., ul. Piotrkowska 92, 90-103 Łódź, do zaniechania tych działań poprzez opracowanie nowego wzorca umowy nie zawierającego postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym:

nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia 10 lipca 2008 r. poprzez wprowadzenie zmian we wzorcu umowy „WARUNKI UCZESTNICTWA W IMPREZACH TURYSTYCZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ BIURO PODRÓŻY „MARMARA” zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa oraz wycofanie z istniejących już w obrocie prawnym umów postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. Nr 171, poz. 1206) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939)

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na Jadwigę Gapys i Krzysztofa Jagiełło prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą „MARMARA” Biuro Podróży s.c., ul. Piotrkowska 92, 90-103 Łódź, **obowiązek złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania:**

- **do dnia 14 lipca 2008 r. doręczenie nowego wzorca umowy i dowodów potwierdzających** aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym zawierających kwestionowane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanowienia wzorca umowy „WARUNKI UCZESTNICTWA W IMPREZACH TURYSTYCZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ BIURO PODRÓŻY „MARMARA”.

Uzasadnienie

W dniu 20 grudnia 2007 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: „Prezes Urzędu”) wszczął postępowanie wyjaśniające, mające na celu badanie rynku świadczenia usług turystycznych w zakresie stanu konkurencji na tym rynku oraz stanu ochrony praw konsumentów, w szczególności w zakresie możliwych naruszeń praw konsumentów w związku ze stosowaniem niedozwolonych postanowień umownych. W ramach ww. postępowania Prezes Urzędu dokonał między innymi kontroli wzorców umów stosowanych przez Jadwigę Gapys Krzysztofa Jagiełło prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą „MARMARA” Biuro Podróży s.c., ul. Piotrkowska 92, 90-103 Łódź, (zwani dalej: „Przedsiębiorca”). W wyniku kontroli Prezes Urzędu ustalił, że Przedsiębiorca we wzorcu umowy „WARUNKI UCZESTNICTWA W IMPREZACH TURYSTYCZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ BIURO PODRÓŻY „MARMARA” (zwany dalej: „wzorzec umowy”) stosuje postanowienia o treści:

- „Wzrost cen o więcej niż 10% wartości imprezy upoważnia uczestnika do rezygnacji z imprezy pod warunkiem pisemnego powiadomienia o tym fakcie B.P. „MARMARA” nie później niż w ciągu 3 dni od dnia otrzymania informacji o konieczności dopłaty. Uiszczenie opłaty oznacza zgodę na proponowaną cenę imprezy. Wzrost cen do 10% wartości imprezy uzasadnione przyczynami (pkt 4.5) nie stanowi zmiany istotnych warunków Umowy i nie daje Klientowi podstawy do odstąpienia od Umowy.” (pkt 4.5 i 4.6 wzorca umowy),
- „B.P. „MARMARA” zastrzega sobie prawo do odwołania imprezy z przyczyn od niego niezależnych (decyzje władz państwowych, działanie sił wyższych, zamieszek, strajki, itp.). Uczestnik otrzymuje z tego tytułu zwrot pełnej wpłaty, natomiast nie przysługuje mu odszkodowanie.” (pkt 4.7 wzorca umowy),
- „W przypadku rezygnacji z przyczyn nieleżących po stronie B.P. „MARMARA”, a to z powodu:
 - odmowy wydania paszportu lub wizy
 - braku dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy
 - niedotrzymania określonych w Umowie terminów płatności
 - nieprzybycia na miejsce zbiórki
 - choroby i innych przypadków losowych
 - uniemożliwienia przekroczenia granicy przez służby graniczne, itp.osobie która dokonała wpłaty zwraca się wpłaconą kwotą po potrąceniu kary umownej w wysokości uzależnionej od daty rezygnacji i wynoszącej:
 - rezygnacja na więcej niż 30 dni przed rozpoczęciem imprezy 100 zł od osoby
 - od 30 do 22 dni – 25% ceny imprezy
 - od 21 do 15 dni – 50% ceny imprezy
 - od 14 do 4 dni – 75% ceny imprezy
 - rezygnacja poniżej 4 dni przed rozpoczęciem imprezy, w dniu rozpoczęcia imprezy lub nie stawienia się na zbiórkę – 100% ceny imprezy.” (pkt 5.2 wzorca umowy),

- „Jeżeli reklamacja nie odniosła skutku może być zgłoszona na piśmie (z określeniem roszczeń) w terminie 7 dni od daty zakończenia imprezy.” (pkt 7.1 zdanie ostatnie wzorca umowy),
- „B.P. „MARMARA” nie ma obowiązku zwrotu wartości świadczeń, niewykorzystanych z przyczyn leżących po stronie uczestnika.” (pkt 8.1 wzorca umowy) .

W wyniku przeprowadzonej analizy Prezes Urzędu ustalił, że postanowienie wskazane w pkt 4.5 i 4.6 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, (zwany dalej: „Rejestr”) w dniu 10 kwietnia 2007 r., od pozycją 1131, na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 lutego 2006 r., sygnatura akt XVII AmC 100/04, o treści: „W przypadku, gdy podwyżka cen wyniesie mniej niż 10% pierwotnej ceny imprezy, Klient jest zobowiązany do dopłaty środków pieniężnych, bez prawa do bezkosztowego odstąpienia od umowy (ewentualna rezygnacja może nastąpić zgodnie z punktem 4.3). W przypadku, gdy podwyżka wyniosłaby więcej niż 10% ceny wykupionych świadczeń, Klient jest uprawniony do odstąpienia od umowy bez uiszczania dodatkowych opłat (w takim przypadku JET TOURISTIC POLAND Sp. z o .o. jest zobowiązana do zwrotu uprzednio wpłaconych przez klienta środków pieniężnych w ciągu 7 dni) lub skorzystania z innej imprezy porównywalnej cenowo, oczywiście jeśli będziemy w stanie Państwu takową imprezę zaoferować.”. Postanowienie wskazane w pkt 4.7 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru w dniu 26 kwietnia 2007 r., pod pozycją 1149, na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 28 lutego 2007 r., sygnatura akt XVII AmC 56/06, o treści: " Organizator z powodu przyczyn od siebie niezależnych i niezawinionych (decyzje władz państwowych, działanie siły wyższej, brak wymaganego minimum uczestników, niemożność spełnienia świadczenia) zastrzega sobie prawo do anulowania imprezy, zmiany terminu i programu imprezy (nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem imprezy). Organizator nie ponosi z tego tytułu żadnych kosztów, a klientowi nie przysługuje prawo do odszkodowania z tytułu tych zmian. Organizator ma obowiązek niezwłocznie powiadomić uczestnika o w/w zmianach, a ten powinien w terminie trzech dni od uzyskania informacji, zaakceptować zmiany bądź zrezygnować z uczestnictwa w imprezie składając pisemne oświadczenie.". Postanowienie wskazane w pkt 5.2 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru w dniu 22 lutego 2005 r., pod pozycją 274, na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 grudnia 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 79/03, o treści: „W przypadku rezygnacji następujących z przyczyn nie leżących po stronie biura dokonuje się następujących potrąceń; opłatę manipulacyjną w wysokości wpłaconego zadatku, nie mniej niż 100 PLN/osobę oraz inne poniesione koszty rzeczywiste przy rezygnacji do 45 dni przed imprezą, 30% przy rezygnacji między 44 a 30 dniem przed imprezą, 60% ceny przy rezygnacji między 29 a 15 dniem przed imprezą, 90% ceny przy rezygnacji między 14 a 7 dniem przed imprezą, 100% przy rezygnacji w terminie krótszym niż 7 dni przed imprezą”. Postanowienie wskazane w pkt 7.1 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru w dniu 21 marca 2007 r., pod pozycją 1079, na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 grudnia 2006 r., sygnatura akt XVII AmC 41/06, o treści: „Ewentualne reklamacje należy zgłaszać w formie pisemnej w terminie 7 dni od zakończenia imprezy”. Postanowienie wskazane w pkt 8.1 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru w dniu 27 marca 2007 r., pod pozycją 1086, na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 29 stycznia 2007 r., sygnatura akt XVII AmC 160/05, o treści: „Niewykorzystanie któregokolwiek ze świadczeń przez Uczestnika nie upoważnia do żądania zwrotu zapłaconej kwoty”.

W dniu 28 kwietnia 2008 r. Prezes Urzędu wszczął z urzędu Postanowieniem Nr 1/61-20/08 (dowód: karty Nr 1 – 3) postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Jadwigę gapy i Krzysztofa Jagiełło, prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą „MARMARA” Biuro Podróży s.c., ul. Piotrkowska 92, 90-103 Łódź, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na godzącym w nie, bezprawnym stosowaniu we wzorcu umowy postanowień o treści:

- „Wzrost cen o więcej niż 10% wartości imprezy upoważnia uczestnika do rezygnacji z imprezy pod warunkiem pisemnego powiadomienia o tym fakcie B.P. „MARMARA” nie później niż w ciągu 3 dni od dnia otrzymania informacji o konieczności dopłaty. Uiszczenie opłaty oznacza zgodę na proponowaną cenę imprezy. Wzrost cen do 10% wartości imprezy uzasadnione przyczynami (pkt 4.5) nie stanowi zmiany istotnych warunków Umowy i nie daje Klientowi podstawy do odstąpienia od Umowy. (pkt 4.5 i 4.6 wzorca umowy) - które zostało wpisane do Rejestru,
- „B.P. „MARMARA” zastrzega sobie prawo do odwołania imprezy z przyczyn od niego niezależnych (decyzje władz państwowych, działanie sił wyższych, zamieszek, strajki, itp.). Uczestnik otrzymuje z tego tytułu zwrot pełnej wpłaty, natomiast nie przysługuje mu odszkodowanie.” (pkt 4.7 wzorca umowy) - które zostało wpisane do Rejestru,
- „W przypadku rezygnacji z przyczyn nieleżących po stronie B.P. „MARMARA”, a to z powodu:
 - odmowy wydania paszportu lub wizy
 - braku dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy
 - niedotrzymania określonych w Umowie terminów płatności
 - nieprzybycia na miejsce zbiórki
 - choroby i innych przypadków losowych
 - uniemożliwienia przekroczenia granicy przez służby graniczne, itp.osobie która dokonała wpłaty zwraca się wpłaconą kwotę po potrąceniu kary umownej w wysokości uzależnionej od daty rezygnacji i wynoszącej:
 - rezygnacja na więcej niż 30 dni przed rozpoczęciem imprezy 100 zł od osoby
 - od 30 do 22 dni – 25% ceny imprezy
 - od 21 do 15 dni – 50% ceny imprezy
 - od 14 do 4 dni – 75% ceny imprezy
 - rezygnacja poniżej 4 dni przed rozpoczęciem imprezy, w dniu rozpoczęcia imprezy lub nie stawienia się na zbiórkę – 100% ceny imprezy.” (pkt 5.2 wzorca umowy) - które zostało wpisane do Rejestru,
- „Jeżeli reklamacja nie odniosła skutku może być zgłoszona na piśmie (z określeniem roszczeń) w terminie 7 dni od daty zakończenia imprezy.” (pkt 7.1. zdanie ostatnie wzorca umowy) - które zostało wpisane do Rejestru,
- „B.P. „MARMARA” nie ma obowiązku zwrotu wartości świadczeń, niewykorzystanych z przyczyn leżących po stronie uczestnika.” (pkt 8.1 wzorca umowy) - które zostało wpisane do Rejestru,

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 cytowanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Przedsiębiorca w piśmie z dnia 6 czerwca 2008 r. (dowód: karta Nr 14) poinformował, że zaprzestał stosowania kwestionowanego przez Prezesa Urzędu wzorca umowy, wszczął procedurę opracowania nowego wzorca umowy oraz zobowiązuje się do wycofania z zawartych już umów o świadczenie usług turystycznych postanowień wskazanych w zawiadomieniu o wszczęciu niniejszego postępowania. Jednocześnie w związku z przyjętymi zobowiązaniami Przedsiębiorca wystąpił z wnioskiem o wyznaczenie przez Prezesa Urzędu terminu do usunięcia stwierdzonych uchybień i wydania w przedmiotowym postępowaniu decyzji w trybie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. Nr 171, poz. 1206) (zwana dalej: „ustawa o okik.”) (dowód: karta Nr 14).

Prezes Urzędu ustalił co następuje:

Jadwiga Gapys jest przedsiębiorcą wpisanym pod numerem 48 043 do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi a Krzysztof Jagiełło jest przedsiębiorcą wpisanym pod numerem 47 684 do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi i prowadzą wspólnie działalność pod nazwą „MARMARA” Biuro Podróży s.c. w Łodzi. Zgodnie z przedstawionym aktualnymi zaświadczeniami o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej przedmiotem działalności Przedsiębiorcy są usługi turystyczne prowadzone między innymi w ramach działalności organizatorów turystyki (dowód: karta Nr 9 i 10).

Przedmiotem analizy Prezesa Urzędu w ramach niniejszego postępowania był wzorzec umowy „WARUNKI UCZESTNICTWA W IMPREZACH TURYSTYCZNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ BIURO PODRÓŻY „MARMARA”. Jest to wzorzec umowy w rozumieniu art. 384 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, ze zm.) (zwana dalej: „k.c.”).

We wskazanych powyżej wzorze umowy Przedsiębiorca ustalił jednostronnie następujące postanowienia:

- „Wzrost cen o więcej niż 10% wartości imprezy upoważnia uczestnika do rezygnacji z imprezy pod warunkiem pisemnego powiadomienia o tym fakcie B.P. „MARMARA” nie później niż w ciągu 3 dni od dnia otrzymania informacji o konieczności dopłaty. Uiszczenie opłaty oznacza zgodę na proponowaną cenę imprezy. Wzrost cen do 10% wartości imprezy uzasadnione przyczynami (pkt 4.5) nie stanowi zmiany istotnych warunków Umowy i nie daje Klientowi podstawy do odstąpienia od Umowy.” (pkt 4.5 i 4.6 wzorca umowy),
- „B.P. „MARMARA” zastrzega sobie prawo do odwołania imprezy z przyczyn od niego niezależnych (decyzje władz państwowych, działanie sił wyższych, zamieszek, strajki, itp.). Uczestnik otrzymuje z tego tytułu zwrot pełnej wpłaty, natomiast nie przysługuje mu odszkodowanie.” (pkt 4.7 wzorca umowy),
- „W przypadku rezygnacji z przyczyn nieleżących po stronie B.P. „MARMARA”, a to z powodu:
 - odmowy wydania paszportu lub wizey
 - braku dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy
 - niedotrzymania określonych w Umowie terminów płatności
 - nieprzybycia na miejsce zbiórki
 - choroby i innych przypadków losowych

-uniemożliwienia przekroczenia granicy przez służby graniczne, itp.

osobie która dokonała wpłaty zwraca się wpłaconą kwotę po potrąceniu kary umownej w wysokości uzależnionej od daty rezygnacji i wynoszącej:

- rezygnacja na więcej niż 30 dni przed rozpoczęciem imprezy 100 zł od osoby
- od 30 do 22 dni – 25% ceny imprezy
- od 21 do 15 dni – 50% ceny imprezy
- od 14 do 4 dni – 75% ceny imprezy
- rezygnacja poniżej 4 dni przed rozpoczęciem imprezy, w dniu rozpoczęcia imprezy lub nie stawienia się na zbiórkę – 100% ceny imprezy.” (pkt 5.2 wzorca umowy),
- „Jeżeli reklamacja nie odniosła skutku może być zgłoszona na piśmie (z określeniem roszczeń) w terminie 7 dni od daty zakończenia imprezy.” (pkt 7.1 zdanie ostatnie wzorca umowy),
- „B.P. „MARMARA” nie ma obowiązku zwrotu wartości świadczeń, niewykorzystanych z przyczyn leżących po stronie uczestnika.” (pkt 8.1 wzorca umowy) .

Ponadto Prezes Urzędu ustalił, że:

- Postanowienie wskazane w pkt 4.5 i 4.6 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru w dniu 10 kwietnia 2007 r., pod pozycją 1131, na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 lutego 2006 r., sygnatura akt XVII AmC 100/04, o treści: „W przypadku, gdy podwyżka cen wyniesie mniej niż 10% pierwotnej ceny imprezy, Klient jest zobowiązany do dopłaty środków pieniężnych, bez prawa do bezkosztowego odstąpienia od umowy (ewentualna rezygnacja może nastąpić zgodnie z punktem 4.3). W przypadku, gdy podwyżka wyniosłaby więcej niż 10% ceny wykupionych świadczeń, Klient jest uprawniony do odstąpienia od umowy bez uiszczania dodatkowych opłat (w takim przypadku JET TOURISTIC POLAND Sp. z o .o. jest zobowiązana do zwrotu uprzednio wpłaconych przez klienta środków pieniężnych w ciągu 7 dni) lub skorzystania z innej imprezy porównywalnej cenowo, oczywiście jeśli będziemy w stanie Państwu takową imprezę zaoferować.”.
- Postanowienie wskazane w pkt 4.7 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru w dniu 26 kwietnia 2007 r., pod pozycją 1149, na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 28 lutego 2007 r., sygnatura akt XVII AmC 56/06, o treści: " Organizator z powodu przyczyn od siebie niezależnych i niezawinionych (decyzje władz państwowych, działanie siły wyższej, brak wymaganego minimum uczestników, niemożność spełnienia świadczenia) zastrzega sobie prawo do anulowania imprezy, zmiany terminu i programu imprezy (nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem imprezy). Organizator nie ponosi z tego tytułu żadnych kosztów, a klientowi nie przysługuje prawo do odszkodowania z tytułu tych zmian. Organizator ma obowiązek niezwłocznie powiadomić uczestnika o w/w zmianach, a ten powinien w terminie trzech dni od uzyskania informacji, zaakceptować zmiany bądź zrezygnować z uczestnictwa w imprezie składając pisemne oświadczenie."
- Postanowienie wskazane w pkt 5.2 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru w dniu 22 lutego 2005 r., pod pozycją 274, na podstawie wyroku Sądu

Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 grudnia 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 79/03, o treści: „W przypadku rezygnacji następujących z przyczyn nie leżących po stronie biura dokonuje się następujących potrąceń; opłatę manipulacyjną w wysokości wpłaconego zadatku, nie mniej niż 100 PLN/osobę oraz inne poniesione koszty rzeczywiste przy rezygnacji do 45 dni przed imprezą, 30% przy rezygnacji między 44 a 30 dniem przed imprezą, 60% ceny przy rezygnacji między 29 a 15 dniem przed imprezą, 90% ceny przy rezygnacji między 14 a 7 dniem przed imprezą, 100% przy rezygnacji w terminie krótszym niż 7 dni przed imprezą”.

- Postanowienie wskazane w pkt 7.1 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru w dniu 21 marca 2007 r., pod pozycją 1079, na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 grudnia 2006 r., sygnatura akt XVII AmC 41/06, o treści: „Ewentualne reklamacje należy zgłaszać w formie pisemnej w terminie 7 dni od zakończenia imprezy”.
- Postanowienie wskazane w pkt 8.1 wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do Rejestru w dniu 27 marca 2007 r., pod pozycją 1086, na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 29 stycznia 2007 r., sygnatura akt XVII AmC 160/05, o treści: „Niewykorzystanie któregośkolwiek ze świadczeń przez Uczestnika nie upoważnia do żądania zwrotu zapłaconej kwoty”.

Prezes Urzędu zważył co następuje:

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o okik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 ustawy o okik, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Za bezprawne działanie przedsiębiorcy uznaje się między innymi stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.). Wskazany przepis zawiera otwarty katalog działań stanowiących praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

Stwierdzenie praktyki określonej w art. 24 ustawy o okik wymaga wykazania, że spełnione zostały łącznie trzy przesłanki:

- 1) działanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności,
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1) Stosownie do art. 4 pkt 1 ustawy o okik, ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (...). Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. Nr 155, poz. 1095 ze zm.) jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Przepis art. 2 ustawy o

swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Jadwiga Gapys jest przedsiębiorcą wpisanym pod numerem 48 043 do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi a Krzysztof Jagiełło jest przedsiębiorcą wpisanym pod numerem 47 684 do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi i prowadzą wspólnie działalność gospodarczą pod nazwą „MARMARA” Biuro Podróży s.c. w Łodzi. Tym samym są przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o okik.

Prezes Urzędu stwierdza, że Jadwiga Gapys i Krzysztof Jagiełło są przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o okik.

Ad. 2) Dla uznania działania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest, aby miało ono charakter bezprawny.

Art. 24 ust. 2 ustawy o okik zawiera przykładowy katalog praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o okik, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru.

Na mocy art. 479⁴⁵ § 1 k.p.c., Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest obowiązany przesyłać Prezesowi Urzędu odpis każdego prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Na podstawie takich wyroków, Prezes Urzędu jest zobowiązany do prowadzenia rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, stosownie do art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Przepis art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. ustanawia zasadę tzw. formalnej jawności Rejestru, stanowiąc, że Rejestr jest jawny. Jawność Rejestru oznacza, że Rejestr jest dostępny dla każdego zainteresowanego, czyli każdy ma do niego prawo wglądu. Skutkiem formalnej jawności Rejestru jest niemożność zasłaniania się nieznajomością dokonanych w nim wpisów. W rejestrze tym przytacza się treść postanowień wzorców umowy uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone.

W ocenie Prezesa Urzędu, wpisanie takich postanowień do Rejestru, oznacza, że od tej chwili postanowienia te są zakazane we wszystkich wzorcach umów. Zakaz stosowania postanowień wpisanych do Rejestru, dotyczy nie tylko tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, lecz również innych przedsiębiorców z danej branży. Za takim ujęciem przemawia podstawowy cel postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jakim jest usunięcie z obrotu postanowień, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone. Chodzi bowiem o to, by konsumenci nie byli narażeni na te postanowienia w przyszłości w umowach zawieranych z innymi przedsiębiorcami. Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu, zakaz stosowania niedozwolonych postanowień wpisanych do Rejestru dotyczy także postanowień podobnych. Przedsiębiorcy stosują bowiem postanowienia, których istota jest taka sama, lecz konstrukcja gramatyczna, szyk wyrazów w zdaniu są różne. W związku z tym, zakazane jest też stosowanie postanowienia, którego zakres jest tożsamy z zakresem postanowienia wpisanego do Rejestru. Nie jest konieczna dokładna, literalna identyczność tych postanowień.

Stanowisko Prezesa Urzędu znajduje uzasadnienie w orzecznictwie. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (Sygn. akt III SZP 3/06) wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

i wpisanych do Rejestru, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określoną klauzulę za niedozwoloną w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ona wpisana do Rejestru, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy o okik¹ dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych klauzul zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty klauzuli.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Przedsiębiorcę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 1131 do Rejestru:

- „Wzrost cen o więcej niż 10% wartości imprezy upoważnia uczestnika do rezygnacji z imprezy pod warunkiem pisemnego powiadomienia o tym fakcie B.P. „MARMARA” nie później niż w ciągu 3 dni od dnia otrzymania informacji o konieczności dopłaty. Uiszczenie opłaty oznacza zgodę na proponowaną cenę imprezy. Wzrost cen do 10% wartości imprezy uzasadnione przyczynami (pkt 4.5) nie stanowi zmiany istotnych warunków Umowy i nie daje Klientowi podstawy do odstąpienia od Umowy.” (pkt 4.5 i 4.6 wzorca umowy),

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 1131 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „W przypadku, gdy podwyżka cen wyniesie mniej niż 10% pierwotnej ceny imprezy, Klient jest zobowiązany do dopłaty środków pieniężnych, bez prawa do bezkosztowego odstąpienia od umowy (ewentualna rezygnacja może nastąpić zgodnie z punktem 4.3). W przypadku, gdy podwyżka wyniosłaby więcej niż 10% ceny wykupionych świadczeń, Klient jest uprawniony do odstąpienia od umowy bez uiszczania dodatkowych opłat (w takim przypadku JET TOURISTIC POLAND Sp. z o .o. jest zobowiązana do zwrotu uprzednio wpłaconych przez klienta środków pieniężnych w ciągu 7 dni) lub skorzystania z innej imprezy porównywalnej cenowo, oczywiście jeśli będziemy w stanie Państwu taką imprezę zaoferować.”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 27 lutego 2006 r. (sygnatura akt XVII AmC 100/04) uznał, iż postanowienie to jest sprzeczne z z art. 385³ pkt 19 k.c., a tym samym z art. 385¹ § 1 k.c. Stosownie do treści art. 385³ pkt 19 k.c., w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności przewidują wyłącznie dla kontrahenta konsumenta jednostronne uprawnienie do zmiany, bez ważnych przyczyn, istotnych cech świadczenia. Powyższa klauzula w sposób jednoznaczny pozwala na jednostronne podwyższenie ceny przez organizatora turystyki, przy czym jeśli podwyżka nie przekracza 10%, konsument musi tę zmianę warunków zaakceptować. Jest to sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interes konsumenta, który pozostaje w stanie niepewności co do wysokości ceny. Podkreślić przy tym należy, że nawet w przypadku, gdy konsument ma prawo do odstąpienia od umowy bez uiszczania dodatkowych opłat, to i tak, w sytuacji gdy podwyższenie ceny nastąpi w krótkim czasie, poprzedzającym imprezę, konsument stawiany jest w przymusowej sytuacji mając wybór pomiędzy: akceptacją wyższej ceny, rezygnacji i poszukiwaniem innego kontrahenta (co w krótkim czasie może być bardzo trudne) lub zmianą planów urlopowych. W istocie,

¹ W dniu 21 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Na podstawie art. 137 ww. ustawy straciła moc ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Obecnie praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów została uregulowana w przepisach art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

konsument jest poddany bardzo silnej, sprzecznej z dobrymi obyczajami presji, dającej możliwość wymuszania wyższych cen. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 1131 mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień zmusza konsumenta do zaakceptowania podwyżki ceny imprezy, jeżeli nie przekracza ona 10%, pozbawiając go jednocześnie prawa do rozwiązania umowy. Ponadto, zarówno Przedsiębiorca jak i organizator turystyki, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Przedsiębiorcę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 1149 do Rejestru:

- „B.P. „MARMARA” zastrzega sobie prawo do odwołania imprezy z przyczyn od niego niezależnych (decyzje władz państwowych, działanie sił wyższych, zamieszek, strajki, itp.). Uczestnik otrzymuje z tego tytułu zwrot pełnej wpłaty, natomiast nie przysługuje mu odszkodowanie.”.

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 1149 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Organizator z powodu przyczyn od siebie niezależnych i niezawinionych (decyzje władz państwowych, działanie siły wyższej, brak wymaganego minimum uczestników, niemożność spełnienia świadczenia) zastrzega sobie prawo do anulowania imprezy, zmiany terminu i programu imprezy (nie później niż 7 dni przed rozpoczęciem imprezy). Organizator nie ponosi z tego tytułu żadnych kosztów, a klientowi nie przysługuje prawo do odszkodowania z tytułu tych zmian. Organizator ma obowiązek niezwłocznie powiadomić uczestnika o w/w zmianach, a ten powinien w terminie trzech dni od uzyskania informacji, zaakceptować zmiany bądź zrezygnować z uczestnictwa w imprezie składając pisemne oświadczenie.”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 28 lutego 2007 r. (sygnatura akt XVII AmC 56/06) uznał, iż ww. postanowienie narusza art. 385³ pkt. 2 k.c. Przedmiotowe postanowienie zawęża określony w ustawie o usługach turystycznych zakres odpowiedzialności kontraktowej organizatora. Zawarte w postanowieniu sformułowanie „przyczyny od organizatora niezależne i niezawinione” ma szerszy zakres znaczeniowy aniżeli przesłanki egzoneracyjne wymienione w ustawie. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 1149 mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień poprzez wskazanie na „przyczyny niezależne” ogranicza odpowiedzialność organizatora turystyki względem konsumenta za niewykonanie zobowiązania, ponad przesłanki egzoneracyjne wskazane w ustawie o usługach turystycznych. Ponadto, zarówno Przedsiębiorca jak i organizator turystyki, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Przedsiębiorcę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 274 do Rejestru:

- „W przypadku rezygnacji z przyczyn nieleżących po stronie B.P. „MARMARA”, a to z powodu:

- odmowy wydania paszportu lub wizy
- braku dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy
- niedotrzymania określonych w Umowie terminów płatności
- nieprzybycia na miejsce zbiórki
- choroby i innych przypadków losowych
- uniemożliwienia przekroczenia granicy przez służby graniczne, itp.

osobie która dokonała wpłaty zwraca się wpłaconą kwotą po potrąceniu kary umownej w wysokości uzależnionej od daty rezygnacji i wynoszącej:

- rezygnacja na więcej niż 30 dni przed rozpoczęciem imprezy 100 zł od osoby
- od 30 do 22 dni – 25% ceny imprezy
- od 21 do 15 dni – 50% ceny imprezy
- od 14 do 4 dni – 75% ceny imprezy
- rezygnacja poniżej 4 dni przed rozpoczęciem imprezy, w dniu rozpoczęcia imprezy lub nie stawienia się na zbiórkę – 100% ceny imprezy.”.

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 274 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „W przypadku rezygnacji następujących z przyczyn nie leżących po stronie biura dokonuje się następujących potrąceń; opłatę manipulacyjną w wysokości wpłaconego zadatku, nie mniej niż 100 PLN/osobę oraz inne poniesione koszty rzeczywiste przy rezygnacji do 45 dni przed imprezą, 30% przy rezygnacji między 44 a 30 dniem przed imprezą, 60% ceny przy rezygnacji między 29 a 15 dniem przed imprezą, 90% ceny przy rezygnacji między 14 a 7 dniem przed imprezą, 100% przy rezygnacji w terminie krótszym niż 7 dni przed imprezą”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 8 grudnia 2004 r., sygnatura akt XVII AmC 79/03) uznał, że postanowienie to jest sprzeczne z art. 385¹ § 1 k.c. i art. 385³ pkt 12 k.c. Zdaniem Sądu zapis ten wyłącza obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania. O ile nie budzi wątpliwości możliwość potrącenia zadatku i poniesionych kosztów rzeczywistych, to jednak brak jest prawnych podstaw do pobierania „opłaty manipulacyjnej”. Określenie „opłata” oznacza kwotę pieniężną wypłacaną w zamian za świadczenie. Tym czasem wzorzec nie określa, ani też organizator turystyki nie wskazuje, jakie świadczenie jest spełniane w zamian za „opłatę manipulacyjną”. Można wprawdzie doszukiwać się woli nadania tej „opłacie” funkcji podobnych do odstępnego lub kary umownej, jednak opłata ta nie jest warunkiem możliwości odstąpienia (art. 396 k.c.), ani też (w odniesieniu do odstąpienia poniżej 30 dni) nie jest związana z kompensacją konkretnej szkody (art. 483 k.c.). W istocie więc, celem zapisu (art.65 § 2 k.c.) jest zatrzymanie świadczenia konsumenta, spełnionego wcześniej, co jest sprzeczne z art.385³ pkt 12 k.c. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 274, mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień wyłącza obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części. Ponadto, zarówno Przedsiębiorca jak i organizator turystyki, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za

niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Przedsiębiorcę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 1079 do Rejestru:

- „Jeżeli reklamacja nie odniosła skutku może być zgłoszona na piśmie (z określeniem roszczeń) w terminie 7 dni od daty zakończenia imprezy.”.

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 1079 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Ewentualne reklamacje należy zgłaszać w formie pisemnej w terminie 7 dni od zakończenia imprezy”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 8 grudnia 2006 r. (sygnatura akt XVII AmC 41/06) uznał, że postanowienie to narusza art. 385¹ § 1 k.c. Postanowienie umowne dotyczące ustalenia 7- dniowego terminu od zakończenia imprezy do zgłoszenia ewentualnych reklamacji pisemnych należy uznać jako naruszające interesy konsumenta i pozostające w sprzeczności z dobrymi obyczajami. Tak krótki okres faktycznie w wielu sytuacjach może uniemożliwić klientom nie tylko przemyślaną, poprzedzoną fachową konsultacją, reklamacji, ale także jej faktyczne dokonanie. Gdy klient bierze udział w kilku bezpośrednio po sobie następujących imprezach w okresie urlopowym i nie ma możliwości zgłoszenia reklamacji w terminie 7 dni od zakończenia pierwszej z imprez. Powołany przez organizatora turystyki argument, że tak krótki okres pozwala na szybkie i sprawne zakończenie rozpatrzenie reklamacji i na podniesienie przez klienta wszystkich zarzutów, jest zupełnie pozbawiony zasadności i świadczy o tym, że organizator turystyki faktycznie jest zainteresowany tylko ochroną swoich interesów, a nie drugiej strony umowy. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 1079 mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień wyznacza taki sam, krótki okres czasu, na złożenie reklamacji, który Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za ograniczający prawo konsumenta do jej zgłoszenia. Ponadto, zarówno Przedsiębiorca jak i organizator turystyki, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Przedsiębiorcę we wzorcu umowy następujące postanowienie jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 1086 do Rejestru o treści:

- „B.P. „MARMARA” nie ma obowiązku zwrotu wartości świadczeń, niewykorzystanych z przyczyn leżących po stronie uczestnika.”.

Równocześnie, należy przytoczyć treść postanowienia wpisanego pod pozycją 1086 do Rejestru, zgodnie z którym:

- „Niewykorzystanie któregośkolwiek ze świadczeń przez Uczestnika nie upoważnia do żądania zwrotu zapłaconej kwoty”.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 29 stycznia 2007 r. (sygn. akt XVII AmC 160/05) uznał, iż ww. postanowienie narusza art. 385¹ § 1 k.c. i spełnia przesłanki niedozwolonych klauzul umownych określonych w art. 385³ pkt. 12 k.c. zmierzając do wyłączenia obowiązku zwrotu konsumentowi uiszczonych zapłaty za świadczenie nie spełnione

w całości lub części w przypadku rezygnacji konsumenta z zawarcia umowy lub jej wykonania. Cena imprezy turystycznej jest wynikiem zsumowania opłat za poszczególne świadczenia realizowane na rzecz Klienta. Zapis ten nie różnicuje przyczyn nie wykorzystania świadczenia objętego umową, rażąco narusza interes konsumenta, gdyż prowadzi do obciążenia konsumenta całością umówionego świadczenia w sytuacji, gdy organizator turystyki nie realizując na jego rzecz świadczenia albo oszczędził z powodu niewykonywania świadczenia wpłaconą przez klienta kwotę, albo odzyskał jakąś część z kosztów jakie planował ponieść na realizację tego świadczenia. Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 1086 mogą zostać uznane za tożsame. Każde z wyżej wymienionych postanowień pozwala organizatorowi turystyki na przejęcie należnych konsumentowi kosztów świadczenia odzyskanych przez organizatora turystyki w wyniku niezrealizowania świadczenia. Ponadto, zarówno Przedsiębiorca jak i organizator turystyki, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

Konsekwencją stosowania przez Przedsiębiorcę postanowień wpisanych do Rejestru jest wprowadzenie do wzorców umów postanowień bezwzględnie zakazanych. Stosownie bowiem do art. 479⁴² § 1 k.p.c. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekając o uznaniu postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jednocześnie zakazuje ich wykorzystywania. Sąd Najwyższy w cytowanej powyżej uchwale zaakceptował stanowisko, zgodnie z którym wpis postanowienia wzorca do Rejestru skutkuje tym, że zakazane jest posługiwanie się wpisaną klauzulą we wszystkich wzorcach umów, pod rygorem sankcji z art. 58 k.c.

Tym samym, w ocenie Prezesa Urzędu, stosowanie przez Przedsiębiorcę we wzorcu umowy postanowień wskazanych w sentencji decyzji jest bezprawne.

Ad. 3) Przepisy ustawy o okik nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia ze zbiorowym interesem konsumentów wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się, bądź mogli zapoznać się z dostępnymi wzorcami umów zawierającymi postanowienia, które zostały wpisane do Rejestru i zawarli, bądź mogli zawrzeć umowę z Przedsiębiorcą. W tej sytuacji bezprawne zachowanie przedsiębiorcy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy kontrahentów Przedsiębiorcy.

Na skutek zamieszczenia we wzorcach umów postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone Przedsiębiorca stosował postanowienia, których stosowania zakazano. Takie działanie Przedsiębiorcy godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o okik, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie

okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1 ustawy o okik, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy o okik, a przedsiębiorca któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Ponadto, stosownie do art. 28 ust. 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań.

Jak wykazano w niniejszej decyzji, okoliczności sprawy uprawdopodobniły, że Przedsiębiorca stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, określone w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o okik. Jednocześnie Przedsiębiorca zobowiązał się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wskazanym naruszeniom.

Stosownie do przepisu art. 28 ust. 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu nałożył na Przedsiębiorcę obowiązek wykonania przyjętego zobowiązania do dnia 10 lipca 2008 r., poprzez wprowadzenie zmian we wzorcu umowy zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa oraz wycofanie z istniejących już w obrocie prawnym umów postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu.

Wobec spełnienia przesłanek wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt I sentencji.

Jednocześnie, zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o okik, w decyzji nakładającej na przedsiębiorcę obowiązek wykonania zobowiązania, Prezes Urzędu nakłada na Przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Stosownie do ww. przepisu, Prezes Urzędu wyznaczył Przedsiębiorcy termin złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania do dnia 14 lipca 2008 r. z opracowania i doręczenia nowego wzorca umowy oraz dowodów potwierdzających aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym zawierających kwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia wzorca umowy”.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt II sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o okik w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów

Dyrektor Delegatury

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymują: